

Asia: LVM/891/03/2017

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys

Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt ulkoministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi Eduskunnalle laiksi liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan, että Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Viestintävirasto sekä eräitä muita hallinnonalan toimintoja yhdistettäisiin uudeksi virastoksi, Liikenne- ja viestintävirastoksi. Uusi virasto aloittaisi esityksen mukaan toimintansa 1.1.2019.

Esitetyllä virastokentän muutoksella tavoitellaan mm. toiminnan synergiaetujen lisäämistä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla. On luonnollisesti totta, että digitalisaation myötä viestintä/tietoteknologiasektorin elementtejä kytkeytyy enenevässä määrin myös liikennetoimialaan.

Ulkoasiainhallinnon näkökulma kohdentuu esityksessä lähinnä tieto- ja kyberturvallisuuteen. Vaikka fyysinen ja dataliikenne digitalisaatiokehityksen myötä ovatkin lähentyneet toisiaan, ovat toimialat ovat kuitenkin keskenään sangen kaukana, jotta hallinnollisten toimintojen uudelleenjärjestelyllä olisi mahdollista saavuttaa muuta kuin marginaalisia hyötyjä. Substanssitoimintojen suhteen vaikutus voi olla jopa päinvastainen. Liikenne- ja viestintäviraston alaisuudessa toimiva liikenne- ja viestintävirasto muistuttaa jo läheisesti tilannetta, joka vallitsi ennen väliportaan hallinnon purkamista. Esityksestä ei ilmene varsinaisia esimerkkejä muista maista siitä, että vastaavalla kehityssuunnalla olisi saavutettu tavoiteltuja hyötyjä.

Yleisperustelut

Ulkoasiainhallinnon kokemukset ja siten lausunto pohjautuvat erityisesti hyvään ja toimivaan yhteistyöhön Viestintäviraston kanssa joka organisaationa ja erityisesti Kyberturvallisuuskeskuksen

kautta on osaava ja arvotettu toimija alallaan. Virastolla on merkittävä rooli niin kansallisen kuin kansainvälisen kyberturvallisuuden edistäjänä. Kyberturvallisuuden merkitys on sekä kansallisesti että kansainvälisesti jatkuvasti kasvamassa. Kyberturvallisuuskeskuksella on siten keskeinen rooli yhtenä kansallisen kyberturvallisuuskentän keskeisimpänä toimijana ja siten osana kansakunnan kokonaisturvallisuutta. Siksi sen asemaa tulee edelleen vahvistaa. Synergiaetujen etsiminen keskenään hyvin erilaisia virastoja yhdistämällä ei vaikuta olevan keino lisätä toiminnon vaikuttavuutta.

Yleisperusteluissa ei ole kuvattu, kuinka esitetty uudistus parantaisi ko. toiminnon toimintaedellytyksiä osana suurempaa virastokokonaisuutta. Viestintävirastolla on kansallisen turvallisuusviranomaisen (NSA, National Security Authority) verkostomaisessa toiminnassa oma keskeinen roolinsa NCSA-tehtävässä (National Communication Security Authority) osana kansainvälisessä turvallisuusyhteistyössä. Tämä rooli toteutuu hyvin Viestintävirastossa, mutta muutostilanteen vaikutuksia ei ole esityksessä juuri kuvattu. Virastolla on myös oma hyvin toimiva toimintaverkosto CERT-yhteistyön kautta. Suomeen kuten muihinkin kyberkysymysten edelläkävijämaihin kohdentuu laajaa kiinnostusta kyberturvallisuuteen liittyvän osaamisen kehittäjänä. Kansainvälisen yhteistyön lisääntyessä jatkuvasti mm. erilaisten kahdenvälisten yhteydenottojen kautta kertoo, että Kyberturvallisuuskeskuksen osaamista arvotetaan kansainvälisesti. Huomioiden kansallisen kyberturvallisuusstrategian ja sen toimeenpano-ohjelmassa kirjatut tavoitteet ulkoministeriö katsoo tärkeäksi, että Suomi voi vastata asetettuihin tavoitteisiin.

Pyrkimällä edistämään kyberturvallisuutta myös kansainvälisesti suomalaisista periaatteista lähtien -toimin, jotka takaavat universaalin, vapaan ja ihmisoikeuksia kunnioittavan internetin - palvelemme Kyberturvallisuuskeskuksen kaltaisten toimijoiden kautta viime kädessä myös kansallista turvallisuuttamme sekä kansakunnan taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia. Edellä kuvatuista lähtökohdista tarkastellen ulkoasiainhallinnon kannalta Viestintäviraston, sen Kyberturvallisuuskeskuksen, NCSA:n ym. toimintaympäristön muuttaminen ei ole yksinomaan yhden hallinnonalan sisäinen asia, vaan sitä ja yleensä kyberturvallisuustoimintojen järjestelyä tulisi tarkastella erillisenä elementtinä laajapohjaisesti.

Yksityiskohtaiset perustelut

Uudistukselle esitetyt perustelut eivät ulkoministeriön näkemyksen mukaan huomioi kattavasti yhdistettäväksi kaavailtujen toimintojen erityisluonnetta ja tavoiteltua ratkaisua tulisi kuvata kaavailtuine synergiahyötyineen tarkemmalla tasolla erityisesti kyberturvallisuuteen liittyvien kysymysten osalta.

Lakiehdotukset

Ulkoministeriö ei sinänsä ota kantaa esitettyyn lainsäädäntöön esittämiensä yleiskirjauksissa kuvattujen varaumien lisäksi.

Uusikartano Ari
Ulkoasiainministeriö